

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1) Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (HE 114/2022). Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin ja niissä määritellään, millä ammattialoilla ammattiluokkatasolla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työntekijän oleskelulupahakemuksia keskitetysti käsittelevät TE-toimistot tarvitsevat työvoiman saatavuuden arvioinnin tueksi ajantasaiset alueelliset linjaukset niiltä alueilta, joilla työnteko tapahtuu.

Työntekijän oleskelulupa myönnetään kaksivaiheisesti. TE-toimisto tekee työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ja Maahanmuuttovirasto lopullisen päätöksen. TE-toimiston osapäätös perustuu kokonaisharkintaan, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen sekä työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin.

Työvoiman saatavuus eri ammatti- ja toimialoilla vaihtelee alueellisten ja paikallisten työmarkkinoiden rakenteen ja tilanteen mukaan. Tämän alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla, huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa annetaan tiivis kuvaus työmarkkina-tilanteesta ja arvioidaan työvoiman saatavuutta.

2) Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta tyomarkkinatori.fi sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. TE-toimisto ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä.

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskukset ovat lähettäneet lausuntopyynnön niiden laatimasta työlupalinjauksesta seuraaville työmarkkinaosapuolille ja poliisille: Pohjanmaan poliisilaitos, Pohjanmaan Kauppakamari, Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari, Keski-Pohjanmaan yrittäjät, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät, Rannikko-Pohjanmaan yrittäjät, STTK Pohjanmaa, STTK Etelä-Pohjanmaa, SAK, Akava Keski-Pohjanmaa, Akava Pohjanmaa, Akava Etelä-Pohjanmaa.

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan vahvimpia toimialoja ovat teknologiateollisuus (pääpaino kone- ja metalliteollisuudessa), elintarviketuotanto, sekä rakennustuote- ja huonekaluteollisuus. Kaupan alan keskittymiä löytyy maakuntakeskus Seinäjoelta sekä seutukuntakeskuksista.

Maakunnan työllisyysaste on työvoimatutkimuksen perusteella kääntynyt alkuvuonna hienoiseen laskusuuntaan, mutta kesäkauden tunnusluvut ovat olleet jonkin verran myönteisempiä. Syyskaudella työllisyyskehityksen näkymät ovat synkentyneet, mutta työvoimakysyntä ei ole kuitenkaan pysähtynyt ja osaajista on edelleen pulaa useilla toimialoilla. Epävarmuudesta huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on pysyväishaaste, joka ei häviä, vaikka suhdanteet viilenisivät. Rekrytointihaasteet ovat kroonistuneet esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, teknologiateollisuudessa, ICT-alalla, sekä majoitus- ja ravitsemusalalla. Näyttäisi siltä, että rakentamisen hiipuminen tulee vaikuttamaan myös siihen liitännäisen teollisuuden tulevaisuuden näkymiin esim. teräsrakenteiden valmistuksessa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueella oli elokuun lopussa yhteensä 5 136 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä nousi 52 työnhakijalla. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Manner-Suomen alhaisin (6,0 %). Koko maassa vastaava osuus oli 9,4 %. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin elokuun aikana 1 659, mikä oli 597 vähemmän (- 26,5 %) kuin edellisellä vuonna vastaavaan aikaan. Elokun aikana avoinna oli yhteensä 3 243 työpaikkaa, mikä oli 2 039 paikkaa (- 38,6 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Yhdessäkään ammattiryhmässä uusien avointen työpaikkojen määrä ei kasvanut viime vuodesta. (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusalueen työllisyyskatsaus elokuu 2023.)

Pohjanmaa

Pohjanmaa on energinen maakunta, jonka elinkeinoelämä on monipuolista ja työllisyystilanne maan huippua. Maakunnan vahvuus on monipuolinen toimialarakenne, joka käsittää vientipainotteisen teollisuuden, alkutuotannon, kaupan ja matkailun sekä rakennusalan. Pohjalaisia teollisuusyrityksiä toimii monilla eri alatoimialoilla ja viennin osuus teollisuuden liikevaihdosta on suuri.

Elinkeinoelämää haastavat tällä hetkellä kustannusten ja korkojen nousu, inflaation kiihtyminen sekä osaavan työvoiman saatavuuden haasteet. Yleinen taloustilanne on vaikea ja kysyntä on hiipunut viime aikoina erityisesti rakennusalan. Maan parhaimmiston kuuluvan työllisyystilanteen käänköpuolena on, että pohjalaisyrietykset kärsivät jatkuvasti työvoimapulasta. Monissa kunnissa vallitsee täystyöllisyys. Epävarma taloustilanne saattaa heijastua myös työmarkkinoille työvoiman tarjonnan kasvuna lyhyellä aikavälillä, mutta lähivuosina työvoiman kysynnän odotetaan kasvavan entisestään suurinvestointien myötä.

Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaalla on monipuolinen elinkeinorakenne: alueella on vahvaa teollisuutta, monipuolista alkutuotantoa ja merkittävä kaupan ja palveluiden toimiala. Alueella on merkittävä rooli koko Suomen akkuarvoketjussa ja jättimäisessä vihreän siirtymän investointiallossa.

Maakunnan työllisyystilanne on koko maan tilanteeseen nähden erinomaisella tasolla, vaikkakin talouselämässä vellova epävarmuus on viime aikoina kääntänyt työttömyyden kasvurallalle. Työvoimapula kuitenkin vaikeuttaa edelleen yritysten kasvua ja kustannusten nousun vuoksi yritykset voivat lykätä rekrytointeja. Näistä syistä työllisyys voi hieman heilahdella lyhyellä aikavälillä, mutta hieman pidemmällä tähtäimellä työvoiman kysyntä maakunnassa tulee kasvamaan voimakkaasti. Uutta työvoimaa tarvitaan perinteisille aloille, kuten sosiaali- ja terveyspalveluihin, mutta tulevien suurhankkeiden toteutuminen luo runsaasti työpaikkoja uudenlaisia osaamistarpeita esimerkiksi kaivosalalle ja teollisuuteen.

Pohjanmaan ELY-keskusalueella (Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) oli elokuun lopussa yhteensä 6872 työtöntä työnhakijaa. Se on 509 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on Manner-Suomen toiseksi alhaisin (6,1 %). Koko maassa vastaava osuus on 9,4 %. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistoon elokuun aikana 2 014, mikä on 898 vähemmän (- 30,8 %) kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Elokuun aikana avoinna oli yhteensä 3 670 työpaikkaa, mikä oli 3 691 paikkaa (- 50,1 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Uudet avoimet työpaikat lisääntyivät vuotta aikaisempaan verrattuna määrällisesti eniten toimisto ja asiakaspalvelutyöntekijöiden (+ 21) sekä maanviljelijöiden, metsätyöntekijöiden ym. (+ 4) ammattiryhmissä. (Pohjanmaan ELY-keskusalueen työllisyyskatsaus elokuu 2023.)

Lähteet

- Alueelliset kehitysnäkymät Keski-Pohjanmaa (julkaisu marraskuu 2023)
- Alueelliset kehitysnäkymät Pohjanmaa (julkaisu marraskuu 2023)
- [Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaus elokuu 2023](#)
- [Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaus elokuu 2023](#)
- [Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -työkalu julkaistu kaikkien kansalaisten käyttöön](#)
- [Työvoiman saatavuus ja kohtaanto -raportti \(app.powerbi.com\)](#)

3) Alueellinen linjaus

Seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus alueella on vaikeutunut.

Ammattiala	Ammattiluokka (ISCO)	Ammattinimikkeet, jotka sisällytetty linjaukseen
Erityisasiantuntijat, SOTE-ala	22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat	2221 - Ylihoitajat ja osastonhoitajat 2211 - Yleislääkärit 2212 - Ylilääkärit ja erikoislääkärit 2261 - Hammaslääkärit 2266 - Kuulontutkijat ja puheterapeutit
Erityisasiantuntijat, SOTE-ala	26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	2634 – Psykologit 2635 - Sosiaalityön erityisasiantuntijat
Palvelutyöntekijät, SOTE-ala	53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	5321 - Lähihoitajat (sis. hoiva-avustaja)
Asiantuntijat, SOTE-ala	32 Terveydenhuollon asiantuntijat	3212 - Bioanalyttikot (terveydenhuolto) 3213 - Farmaseutit 3221 - Sairaanhoidaja ja terveydenhoitaja 3251 - Suuhygienistit 3255 - Fysioterapeutit ym. 3259 - Muut luokittelemattomat terveydenhuollon asiant.
Erityisasiantuntijat, VAKA-ala	23 Opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat	2342 – Lastentarhanopettajat
Asiantuntijat	34 Lainopilliset avustajat sekä sosiaali- ja kulttuurialan asiantuntijat	3412 - Sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat ym. 3434 – Keittiöpäälliköt
Palvelu- ja myynti-työntekijät	51 Palvelutyöntekijät	5120 - Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät 5131 - Tarjoilijat 5151 - Siivoustyön esimiehet toimistot, hotellit jne. 5153 - Kiinteistöhuollon työntekijät
Erityisasiantuntijat	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	2512 - Sovellussuunnittelijat 2513 - Web- ja multimediakehittäjät 2514 - Sovellusohjelmoijat 2519 - Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
Erityisasiantuntijat	21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat	2149 - Muut tekniikan erityisasiantuntijat 2151 - Sähkö- ja automaatioinsinööri
Maanviljelijät, metsätaloustyöntekijät ym.	61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	6113 - Kasvihuonetyöntekijät 6121 - Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat 6129 - Muut eläinten kasvattajat ja hoitajat 6130 - Yhdistetyn maanviljelyn ja eläintenkasvatuksen harjoittajat
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	7212 - Hitsaajat ja kaasuleikkaajat 7213 - Ohutlevysepäät 7223 - Koneenasettajat ja koneistajat 7224 - Konehioijat, kiillottajat ja teroittajat 7231 - Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat 7233 - Maatalous-, teollisuuskoneasentajat ja -korjaajat
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	74 Sähkö- ja elektroniikka-alan työntekijät	7411 - Rakennussähköasentajat 7412 - Muut sähköasentajat

Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	75 Elintarvike-, puutyö- ja vaate- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.	7511 - Lihanleikkaajat, kalankäsittelijät ym.
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	81 Prosessityöntekijät	8122 - Metallien teolliset päällystäjät ja viimeistelijät 8142 – Muoviteollisuuden prosessityöntekijät 8160 - Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	8211 - Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat 8212 - Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kokoonpanijat
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	83 Kuljetustyöntekijät	8331 - Linja-auton- ja raitiovaununkuljettajat
Muut työntekijät	91 Siivoajat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	9112 - Toimisto- ja laitossiivoajat ym. (Sis. 91121 toimistosiivoajat ym., 91122 Hotelli siivoajat, 91123 Sairaala- ja laitospulaiset, 91124 päiväkotiapulaiset, 91129 muut siivoajat)

4) Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut>

Ammattialojen ISCO-luokitus:

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

5) Alueellisen linjauksen voimassaoloaika: 8.11.2023-7.05.2024

ELY-keskukset huolehtivat hallituksen esityksen mukaisesti siitä, että linjauksen sisällön mahdolliset muutostarpeet tarkistetaan ja päivitetään vähintään puolivuositain.

Lisätietoja:

Mauno Salmela (Etelä-Pohjanmaa)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

mauno.salmela@ely-keskus.fi

Ari Pitkänen (Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa)

Pohjanmaan ELY-keskus

ari.pitkanen@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja KEHA/13469/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/13469/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Palosaari Mika 06.11.2023 23:14

Ratkaisija Saari Timo 07.11.2023 08:18